

Zeev Liond (Notary)
Menahem Weizman
Dor Liond
Alon Nadav
Lior Vignanski
Ram Preiss Sitton
Or Liond (CPA)

מגדל דיסקונט, רח' יהודה הלוי 23, ת.ד. 29765, תל אביב 6129701
טל: 03-5170881, פקס: 03-5170885
Discount Tower, 23 Yehuda Halevi St, P.O.B. 29765, Tel Aviv 6129701, Israel
Tel: (972)-3-5170881, Fax: (972)-3-5170885
main@zliond.com, www.zliond.com

זאב ליאונד
מנחם ויצמן
דור ליאונד
אלון נדב
ליאור ויגנסקי
רם פרייס סיטון
אור ליאונד (רו"ח)

11 בנובמבר 2024

לכבוד

ד"ר גיל לימון, עו"ד

המשנה ליועצת המשפטית לממשלה
משרד המשפטים

בדוא"ל: Racheld@justice.gov.il

ד"ר לימון הנכבד,

הנדון: חרם בלתי חוקי כנגד הוצאת עיתון הארץ בע"מ

בשם מרשתנו, הוצאת עיתון הארץ בע"מ, המוציאה לאור של עיתון "הארץ", הרינו לפנות אליכם כדלקמן:

1. ביום 31.10.2024 הוציא תחת ידו שר התקשורת, שלמה קרעי, מסמך הצעת החלטה לממשלה, שמהותו היא **הטלת חרם כולל** על מרשתנו. במסגרת המסמך הוצע כי "הממשלה לא תתקשר בהתקשרויות חדשות, לרבות מנויים אישיים של עובדי מדינה, ולא תחדש התקשרויות קיימות עם עיתון הארץ". עוד נכתב, כי "הממשלה תפסיק התקשרויות קיימות עם עיתון הארץ, לרבות מנויים אישיים של עובדי מדינה, ככל שהדבר מתאפשר מבחינה חוזית".

לענין לשכת הפרסום הממשלתית הוצע, כי זו "תורה לעיתון הארץ להפסיק מיידית כל פרסום, לרבות פרסום סטטוטורי, אף אם שולמה תמורתו, ותפעל להזדכות על התמורה; ולא תחדש כל פרסום בו". עוד נכלל בהצעת החלטה כי הממשלה, לרבות כל תאגיד ממשלתי או גוף המתוקצב על ידה, "לא יתקשרו בשום דרך, לרבות פרסום בעיתון ובאתר והתקשרות על ידי מנויים", וכי החשב הכללי יפסיק מיידית ולא יאשר עוד כל תשלום כנגד שירותים שלא ניתנו טרם החלטת הממשלה.

השר הקפיד להדגיש כי החרם לא נוגע רק לעיתון "הארץ" עצמו, אלא **"לרבות כל תאגיד הקשור אליו"**.

2. עוד באותו היום מיהר לשגר מנכ"ל משרד הפנים, מר רונן פרוץ, לדוברות פרסום והסברה במשרדו, עם העתק ללשכת הפרסום והעיתונות הממשלתיות, הוראה בדבר "עצירת כלל הפרסומים ושיתופי הפעולה עם עיתון "הארץ" (במישרין ובאמצעות לשכת הפרסום הממשלתית), ככל שקיימים", וזאת "עד להודעה אחרת". ענינו הרואה, הוראה זו אף הרחיקה לכת עוד יותר מהאמור בהצעת החלטה, מאחר שלפיה יש לגדוע "שיתופי פעולה" קיימים עם מרשתנו, **תוך התעלמות מוחלטת ממגבלות חוזיות בהקשר זה**.

3. במכתבו של מנכ"ל משרד הפנים נטען כי הוראתו ניתנת נוכח דברים שנשא מר עמוס שוקן באנגלית במהלך כנס בלונדון, בזו הלשון:

- "כינה מחבלים פלשתינים 'לוחמי חירות'. בנוסף, הוא קרא להטיל סנקציות על מדינת ישראל וראשיה, וטען כי צה"ל מבצע "נכבה שנייה" ומשליט שלטון אפרטהייד ביהודה, שומרון ועזה".
4. כך, במהירות מסתררת, ובאופן מתוזמר להפליא, החלה הוצאתו אל הפועל של תרם מאורגן ומתואם כלפי קבוצת "הארץ" כולה. הודעות על ביטולי מינויים מצד שורה של משרדי ממשלה כבר נשלחו למרשתנו, לרבות הודעה ממשרד החוץ על ביטול גורף של כלל מנויי עובדי המשרד, וזאת כצעד שהונחת מלמעלה על העובדים. לא קדמה להודעות ביטול אלה כל פניה אל מרשתנו, ולא קדם לה כל ניסיון לברר עם מרשתנו מה זיקתה לדברים הנטענים שיוחסו למר שוקן, ואשר כפי שיפורט בהמשך סולפו במידה רבה בפרסומים שונים.
- להיטות זו למימוש בזק של החרם, מלמדת כי יש בממשלה מי שראו בכך שעת כושר שיש להיאחז בה בכל הכוח, על מנת לבוא חשבון עם עיתון "הארץ", אשר ידוע בגישתו הביקורתית למדיניות הממשלה והתנהלותה, ואשר אינו מבקש לשאת חן בעיני ראשיה.
5. בטרם נידרש לאי החוקיות הטמונה בעצם הטלת החרם הממשלתי כלפי מרשתנו, הרי שלמען ההגינות מן הראוי גם להעמיד דברים על דיוקם, ולהעיר כי דבריו של מר שוקן הוצגו מלכתחילה באופן חסר, מטעה, ובמנותק מן ההקשר הכולל בו נאמרו במקור.
6. אמירתו של מר שוקן, באותו נאום ממש, בדבר הצורך ב"מיגור הטרור" (eliminating the Palestinian and Jewish terror), משום מה לא נזכרה בפרסום "העיתונאי" שדיווח על דבריו, ואשר ניסה להציגו, באופן כוזב, כמי שתומך כביכול בטרור. קשה להפריז בחומרת הטעיית הציבור בהקשר זה, אשר נועדה לעודד שנאה וחרמות כנגד מו"ל העיתון עמוס שוקן וקבוצת "הארץ" כולה.
- כך גם הוסתרה כליל האמירה שחתמה את דבריו של שוקן בשבח הציונות שמכוחה הוקמה מדינת ישראל וקריאתו להשיב את ישראל אל הציונות המקורית.
- יתרה מזו, שוקן לא קרא להטלת סנקציות "על מדינת ישראל" כפי שנטען גם במכתב מנכ"ל משרד הפנים, אלא ספציפית כנגד מנהיגים מסוימים שלשיטתו מקדמים מדיניות המנוגדת לחוק הבינלאומי, אשר פוגעת במאמצי הנורמליזציה ובסיכוי להבטיח את הישרדותה ובטחונה של מדינת ישראל.
7. ההימנעות מהצגת מלוא הדברים, באופן מדויק ועל פי סדרם, במיסגור האמיתי שבו נאמרו, מעידה על הניסיון להדביק לשוקן את האמירה המשתמעת (שלא נאמרה כלל), כאילו מחבלי הנוחבה השפלים ומי שנטלו חלק במתקפה הרצחנית ב-7 באוקטובר ובמלחמה השוררת מאז, הם הם "לוחמי חופשי", ובכך להגשים את המטרה האמיתית של קמפיין החרם – פגיעה בעיתון "הארץ" ובמי שמעזים לבקר את הממשלה ומדיניותה, תוך הצגתם כאויבי האומה אשר חפצים ברעתה.
- לשיא מגיעים הדברים בסיפת מכתבו של מנכ"ל משרד הפנים בה נכתב: "אין ביכולתנו ובכוונתנו לשתוק אל מול פגיעה בחיילי צה"ל ובמאמצי המדינה להגן על אזרחיה". בדרך זו ביקש מנכ"ל משרד הפנים להציג את מרשתנו ואת מר שוקן כמי שכביכול פוגעים בחיילי צה"ל, ואף מבקשים לפגוע בביטחון אזרחי המדינה. הדברים עולים כדי הוצאת דיבה חמורה.

8. מצער כי גורמים פוליטיים עטו על הפרסום המוטה והמגמתי כמוצאי שלל רב, ועשו שימוש לרעה בסמכותם כשהורו למנכ"לי משרדים ומנהלים בכירים בגופים רלוונטיים, להוציא לפועל את החרם כנגד "הארץ", ללא בחינה ובירור.
9. מכל מקום, אמירתו של עמוס שוקן, לא הייתה פרסום מטעם קבוצת "הארץ" או מטעם מערכת העיתון. אין צורך לשער מהי עמדת מערכת העיתון, מאחר שזו הובאה במאמר מנומק שפורסם ביום 4.11.2024, תחת הכותרת "טרור איננו לוחמת חופשי". במסגרת המאמר נכתב כי:
- "פגיעה מכוונת באזרחים היא לא לגיטימית; אלימות כלפי אזרחים, תוך כדי זריעת אימה בקרבם, כדי לקדם מטרות פוליטיות או אידיאולוגיות היא טרור. כל ארגון הדוגל ברצח של זקנים, נשים וטף הוא ארגון טרור, חבריו הם מחבלים, ובוודאי אינם 'לוחמי חופשי'".*
10. הצעד האגרסיבי בו נקטה הממשלה עולה גם כדי הפרה בוטה ויסודית של חובים חוזיים. יצוין כי מרשתנו נמנית על הזוכים במכרז 06-2021 לאספקת עיתונות מודפסת ומקוונת עבור משרדי הממשלה ויחידות הסמך, וכי בחודש יולי האחרון הודיע מנהל הרכש הממשלתי על הארכת ההתקשרות עמה ב-3 שנים נוספות. הנחיתם של שרים ומנכ"לי משרדיהם, לבטל מינויים ל"הארץ" ולהטיל מעתה והלאה חרם על העיתון ועל כל תאגיד הקשור לקבוצת "הארץ" (כך לפי הצעת החלטה), לא רק שהינה שרירותית ומרחיקת לכת בקיצוניותה, אלא שגם לא נסמכת, ולו לכאורה, על כל טענה עניינית הרלוונטית למוצר ו/או לטיב השירות שסופק על ידי מרשתנו בהתאם להסכם ההתקשרות עם המדינה.
11. העובדה כי ההצדקה המוצהרת להטלת חרם גורף ומוחלט כנגד קבוצת "הארץ" נתלית בהתבטאות אישית של אחד מבעלי מניותיה, אשר העז למתוח ביקורת פוליטית, רחמנא ליצלן, על מדיניות הממשלה הנוכחית, ממחישה כי מקבלי החלטה הפסולה לא שקלו שיקולים ענייניים לגופם של דברים.
12. ביטול ההתקשרות עם "הארץ" באבחת חרב, וההנחיה ללשכת הפרסום הממשלתית לאסור פרסומים בעיתון, משל הייתה גוף פרטי הנתון למרותה של מפלגת השלטון, נעשו ללא כל בירור מקדים כמתחייב, ונגועים בשיקולים זרים ופסולים.
13. לענין פסלותה של החלטת רשות ציבורית להפסיק פרסום בעיתון פרטי בשל ביקורת שנמתחה בו כלפי העומדים בראשה, יפים הדברים שנקבעו בפסק הדין בעת"מ 261/06 חיים מלול נ' מועצה מקומית ירוחם [פורסם בנבו] (26.4.2006), שם נידונה טענה לחרם מודעות פרסום מטעם המועצה המקומית כנגד מקומון בשל ביקורת שפורסמה בו כנגד יו"ר הועדה הקרואה של המועצה המקומית:
- "המועצה אמנם פטורה לעניין זה מחובת המכרז, אך מחוייבת היא בשקילת שיקולים לגופם של דברים ולגופו של עניין. עיקרם של שיקולים אלה בסוג "העבודות" דנן הינו בשקלול ענייני של עלויות הפרסומים ואפקטיביות הפרסום תוך התייחסות והשוואה ענייניים בין האופציות השונות.*
- ברור הוא כי העובדה שמקומון פלוני נוקט במאמריו גישה ביקורתית כלפי קברניטי המועצה – אין בה לשמש עילה ל"חרם פרסומות" כנגדו. "
- בענייננו נזכיר, הדברים בגינם מוענשת קבוצת "הארץ" על כל פעילותה העסקית, אפילו לא פורסמו בעיתון.

כך גם נקבע בת"א 22528-02-16 **השבוע באשדוד בע"מ נ' המשכן לאמנויות הבמה ואח'** (נבו, 13.11.2017) בעניינה של חברה עירונית שהחליטה לא לפרסם במקומון מסוים ללא בסיס ענייני, או תשתית עובדתית שהצדיקה הבחנה בין מקומון זה למתחריו:

"בהתאם, המשכן בהיותו חברה עירונית, הניזונה מכספי ציבור ונועדה לשרת את כלל הציבור, חייב לנהוג בהגינות, בשוויון, וללא משוא פנים ושרירות, גם אם לא חלה עליו חובת מכרז".

מקל וחומר נכונים הדברים בענייננו, כשההתקשרות החוזית עם מרשתנו לגבי אספקת שירותי עיתונות למנויים, נעשתה במסגרת מכרז.

על פסלותו של "חרם מודעות" הפוגע בחופש העיתונות, ושל חרם למטרות פוליטיות, העיר גם בית המשפט העליון בבג"ץ 5239/11 **אורי אבנרי נ' הכנסת** (נבו, 15.4.2015).

14. בשולי הדברים יוער, כי יש לתמוה גם על ההנמקה במכתב הנחיות החרם של מנכ"ל משרד הפנים, הנוגעת לאמירתו של שוקן בדבר חששו מ"נכבה שניה" בעקבות המלחמה בעזה. יוזכר כי שר החקלאות וחבר הקבינט המדיני-ביטחוני, אבי דיכטר, הצהיר בריש גלי כי מתבצעת ברצועה "נכבת עזה", וכי השרה לשוויון חברתי וקידום מעמד האישה, מאי גולן, קראה בפומבי לביצוע "נכבה" ברצועת עזה.

נשאלת השאלה - האם ממשלת ישראל, שחלק מחבריה קוראים באופן מוצהר לביצוע "נכבה", מבקשת ליזום ולהוביל חרם כלכלי על ישראלים שיתריעו על אותה "נכבה", ואף לסמן תאגידים בהם יש לאותם ישראלים אחזקות, ככאלו שיש להחרים כל התקשרות עסקית עימם!?

15. לסיכום, החרם הממשלתי כלפי מרשתנו הינו הליך השתקה והפחדה שכל מטרתו להסב נזק כספי גדול ככל הניתן למרשתנו, בתקוה כי הדבר יביא לצמצום תפוצתו. לשם הגשמת מטרה זו, נזנחו חובות הגינות ונאמנות אלמנטריות בהן מחויבת הרשות כלפי כלל הציבור, ונעשה שימוש לרעה בסמכות שלטונית, הכל כאמור במטרה לפגוע כלכלית בגוף תקשורת הידוע בביקורתו כלפי הממשלה הנוכחית.

16. הצעדים שננקטו כלפי מרשתנו מהווים הפרה בוטה ויסודית של תנאי ההתקשרות החוזית עם מרשתנו, פרי זכייתה במכרז, והפרה של החובה החוקית לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב. מבלי לגרוע מהאמור, הרי שהטלת החרם הדרקוני והגורף נגועה בחוסר סבירות קיצוני ובמניעים זרים, ונעשתה שלא כדין ובחריגה מסמכות, תוך פגיעה קשה ובלתי מידתית בעקרון השוויון ובכללי הצדק הטבעי, וכן בזכות היסוד לחופש העיסוק, חירות הביטוי וחופש העיתונות.

17. אשר על כן, נבקש מכב' לבחון משפטית בהקדם את הטלת החרם הממשלתי כנגד מרשתנו, אשר בימים אלו כבר מיושם באופן דורסני וחסר תקדים, ולקבוע כי יש לבטלו.

בכבוד רב ובברכה,

דור ליאונד, עו"ד

זאב ליאונד, עו"ד

זאב ליאונד ושות'